

Phẩm 16: HỎI VỀ ĐẠI THỆ NGUYỆN

Bấy giờ, Bân-nậu Văn-đà-ni Tử bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Con cũng xin nói về Ma-ha-tát.

Đức Phật bảo:

–Ông hãy nói đi.

Bân-nậu nói:

–Bồ-tát dùng dây cương đại công đức nên đi xe Đại thừa, vì thế gọi là Ma-ha-tát.

Xá-lợi-phất hỏi Bân-nậu:

–Đại Bồ-tát dùng những công đức nào mà gọi là Ma-ha-tát?

Bân-nậu đáp:

–Đại Bồ-tát hành Bồ thí ba-la-mật không chỉ giới hạn với người mà bố thí cho các chúng sinh, vì tất cả chúng sinh; vị ấy thực hành trì giới, Nhẫn nhục, Tinh tấn, Thiền định, Bát-nhã ba-la-mật. Vì tất cả chúng sinh, Bồ-tát thực hành khổ hạnh. Bồ-tát lập đại hoàng thệ nguyện không giới hạn với tất cả chúng sinh, không nói rằng ta sẽ hóa độ có giới hạn trong những người có quan hệ chứ không độ cho những người khác; cũng không nói rằng sẽ hóa độ những người gần gũi với đạo chứ không hóa độ những người khác. Vì tất cả chúng sinh nên Bồ-tát phát đại nguyện rằng: Bản thân ta phải đầy đủ sáu pháp Ba-la-mật và giáo hóa mọi người đầy đủ sáu pháp Ba-la-mật bằng trí Nhất thiết, với tâm nguyện đem công đức này hồi hướng cho tất cả chúng sinh đều thành tựu Chánh đẳng giác.

–Tôn giả Xá-lợi-phất! Đó là Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật mà làm việc Bồ thí.

Lại nữa, Bồ-tát bố thí bằng trí Nhất thiết, không cầu quả vị La-hán và Bích-chi-phật, đó là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật làm việc Bồ thí và Trì giới ba-la-mật.

Bồ-tát bố thí dùng trí Nhất thiết nghĩ về pháp mà thực hành, đó là thực hành Nhẫn nhục ba-la-mật. Như vị ấy siêng năng trong việc đáng làm, đó là Tinh tấn ba-la-mật. Nhiệt tình bố thí thì hợp với trí Nhất thiết, hoàn toàn không có niệm Thanh văn hay Bích-chi-phật, đó là tu tập Thiền định ba-la-mật. Sự bố thí giống như huyễn, không thấy có người thí, vật đem thí và người nhận thí, đó là Bồ-tát bố thí tu tập Bát-nhã ba-la-mật bằng trí Nhất thiết, Bồ-tát không tưởng chấp vào các độ. Nên biết đó là Bồ-tát hành đại thệ nguyện.

Lại nữa, Xá-lợi-phất! Đại Bồ-tát Trì giới ba-la-mật song song với việc Bồ thí bằng trí Nhất thiết, đem công đức bố thí hồi hướng cho tất cả chúng sinh cùng cầu Chánh đẳng giác, đó là Bồ-tát Trì giới ba-la-mật mà đủ cả Bồ thí ba-la-mật.

Lại nữa, Xá-lợi-phất! Bồ-tát Trì giới ba-la-mật mà đầy đủ Tinh tấn là vì vị ấy tu tập Tinh tấn ba-la-mật. Bồ-tát Trì giới ba-la-mật tâm không cầu quả vị La-hán hay Bích-chi-phật. Bồ-tát Trì giới ba-la-mật xem các độ như tướng huyễn, không tự cao cũng không ỷ lại. Đó là Bồ-tát Trì giới ba-la-mật bằng Bát-nhã ba-la-mật, chính vì vị ấy Trì giới ba-la-mật nên đủ các pháp Ba-la-mật, thế nên gọi là đại thệ nguyện. Bồ-tát hành Nhẫn nhục ba-la-mật thì hợp với Bồ thí bằng trí Nhất thiết. Bồ-tát nhập Thiền vô sắc cũng không trụ trong ấy, đó là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật bằng phương tiện quyền xảo.

Lại nữa, Xá-lợi-phất! Bồ-tát hành Thiền phân biệt về Không, Vô tướng, Vô nguyện, đó là Bồ-tát hành Ma-ha-tát bằng Bát-nhã ba-la-mật, vì thế nên gọi là Đại thệ nguyện. Vị Bồ-tát hành đại thệ nguyện này, được các Đức Thế Tôn trong mười phương

đồng lớn tiếng khen ngợi vị ấy rằng: “Vị Bồ-tát ở nước kia đủ các công đức đại thế nguyện sẽ nuôi dưỡng chúng sinh làm thanh tịnh cõi Phật.”

Xá-lợi-phất hỏi Bà-nậu Văn-đà-ni:

–Bồ-tát Ma-ha-diễn Tam-bạt-trí là những gì? (*Bồ-tát Ma-ha-diễn Tam-bạt-trí: Đời Tán dịch là hướng đến Đại thừa*). Sao gọi là hướng đến Đại thừa?

Bà-nậu đáp:

–Hành rốt ráo sáu pháp Ba-la-mật theo các tầng Thiền thích ứng, rồi hướng về trí Nhất thiết; ở tám Thiền quán chiếu vô thường, khổ, không, vô ngã, vô nguyện, đó là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật Đại thừa. Bồ-tát niệm ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, mười tám pháp Bất cộng, đó là Đại thừa của Bồ-tát. Tâm Bồ-tát không gắn với quả vị La-hán, Bích-chi-phật mà chỉ mong đạt được trí Nhất thiết, đó là Bồ-tát hành bốn Tâm Vô lượng mà có Nhẫn nhục ba-la-mật. Bồ-tát chuyên cần hành trí Nhất thiết, đó là Tinh tấn ba-la-mật của Bồ-tát. Tuy Bồ-tát hành bốn Thiền nhưng Từ, Bi, Hỷ, Xả và tám thiền cũng không thể lay động, vì vị ấy có phương tiện quyền xảo. Bồ-tát hành bốn Tâm vô lượng làm triệt tiêu các lậu hoặc của chúng sinh, đó là Bồ-tát hành bốn Tâm vô lượng mà có Bố thí ba-la-mật. Các pháp được tạo tác và Thiền không hồi hướng về quả vị La-hán hay Bích-chi-phật mà luôn cầu trí Nhất thiết, đó là Bồ-tát hành bốn Tâm vô lượng mà không chấp thủ Trì giới ba-la-mật. Bồ-tát còn có Đại thừa, đối với pháp nội và ngoại không, không làm cho trí tuệ vị ấy thoái chuyển, nhưng không có cậy vào, không nắm bắt và kiến chấp, đó là Đại thừa của Bồ-tát. Lại có pháp Đại thừa không ở các pháp, tuệ cũng không ở nơi loạn hay định; hữu thường, vô thường, khổ, lạc, ngã hay vô ngã, đó là Đại thừa của Bồ-tát nhưng thích ứng với không chấp thủ. Lại có Đại thừa không ở nơi quá khứ, hiện tại, tương lai, cũng không rời ba thời gian, đó là Đại thừa thích ứng với không chấp thủ. Đại thừa là tuệ không trụ ở ba cõi hay lìa ba cõi. Lại có Đại thừa, Tuệ không trụ ở pháp tục, pháp đạo, pháp hữu vi, pháp vô vi, pháp hữu lậu, pháp vô lậu. Tôn giả Xá-lợi-phất! Đó là Đại thừa của Đại Bồ-tát.

M